

Sporazumevanje s svojci

Davorina Petek

Katedra za družinsko medicino v Ljubljani

Dejavniki komunikacije - družinski član(i)

- psihološki dejavniki, povezani z boleznijo sorodnika in/ali zdravljenjem (tesnobnost, depresivnost, jeza, zanikanje),
- kako sorodnik doživlja zdravnika in njegovo vlogo,
- pretekle izkušnje sorodnika z zdravnikom,
- sorodnikova prepričanja o bolezni in zdravju vključno z odnosom do lastnega zdravja,
- vzrok prihoda sorodnika,
- pričakovanja, vezana na zdravnikovo ravnanje,
- družinski odnosi.

Kaj je lahko drugače pri družinskih članih

SE NE ZDRAVI PRI ISTEM ZDRAVNIKU

- Ni dolgotrajnega odnosa z zdravnikom
- Ni razvitega čustvenega odnosa
- Ni zaupanja v konkretnega zdravnika
- Ni občutka varnosti, pripadnosti zdravniku (zato ne prenaša neugodnih okoliščin, npr. čakanje...)

- KOMUNIKACIJA Z DRUŽINO

VLOGA

- ŽENA PRIDE Z MOŽEM
- MAMA PRIDE S 16 LETNO HČERKO K ZDRAVNIKU

Mož pride z ženo k zdravniku

- Dileme med posvetom
- Ali bosta skupaj in hkrati v ambulanti?
- Kdo je glavni pacient?
- Tudi partner rabi pomoč!
- Exploracija situacije
- Načrt obravnave
- Vključitev žene

Mama pride s 16 letno hčerko

- Ali naj mama zapusti ambulanto? Kaj mama misli o tem? Kaj p misli hčerka?
- Imamo dva pacienta.
- Ali ima mama pravico vedeti?
 - Od 15 leta naj bi upoštevali pravico do zaupnosti podatkov za otroka, razen, če je samomorilno tveganje.
- Prednosti povedati staršem ali ne

Pogovor z mladostnikom in staršem

- Nevtralnost zdravnika, pomagati obema
- Kulturni kontekst, starši z avtoriteto
- Včasih adolescenti želijo prisotnost staršev
- Zdravnik naj vpraša, kaj mladostnik ve o določenem problemu (droge, alko?)
- Povedati – informirati brez obsojanja, vendar vse informacije
- Uporabljal besede, ki jih uporablja adolescent

Kominkacija z družinskimi člani pri zdravljenju na domu

Težave komuniciranja

- Katere informacije posredovati
- Kako svetovati, dajati navodila
- Zmožnosti skrbnika
- Čustveno stanje in izčrpanost skrbnika

Podporno komuniciranje

- Bolezen prizadene tudi bolnikovo družino.
- Tudi svojci potrebujejo čas za prilagoditev
- Družinski člani nudijo bolniku podporo pri vsakodnevnih opravilih ter emocionalno podporo
- Ne predpostavljajmo sami, kdo predstavlja družino za bolnika

- Pomoč pri komunikaciji v družini

Vsebina pogovora v družini

- Ali lahko bolnik ostane doma? Ali se bo preselil k družinskemu članu? Ali v negovalni dom?
- Finančne zadeve.
- NAČRT: kdo bo kaj naredil ? Kdo ima čas, prostor, veščino.
- Kakšne želje je izrazil bolnik?
- Kdo bo oseba/osebe, ki je zadolžena za odločanje?

Vsebina pogovora v družini

- Napraviti urnik, ki bo najmanj obremenjujoč za vsakega skrbnika/negovalca.
- Glavni negovalec mora poznati svoje omejitve
- Ostali naj se družijo z bolnikom
- Čustvena podpora za skrbnika in sorodnike.
- Kako se bodo potrebe po negi in podpori spreminjale z napredovanjem bolezni?

Bolnik-zdravnik-negovalec

- K bolniku usmerjena oskrba, upoštevanje bolnikove avtonomije in sodelovanja pri zdravljenju
- Informiranost bolnika
- Upoštevati bolnikove želje glede načina in stopnje sodelovanja negovalca v zdravstveni oskrbi in omogočiti zasebnost, ki jo bolnik želi

Bolnik-zdravnik-negovalec

- Informiranost negovalca, razumevanje prognoze.
- Usposobiti negovalce v veščinah, potrebnih v negi,
- Dogovor se glede potrebnih napotitev.
- Zdravnik naj naredi načrt oskrbe, ki bo ustrezen za bolnika in za negovalca.
- Zdravnik naj bo pozoren na znake izčrpanosti negovalca in naj predlaga ustrezne rešitve.

Zaključek

- Pri komunikaciji z družinskimi člani imamo več kot enega pacienta
- Potrebe obeh
- Zaupnost podatkov
- Zmožnosti družinskih članov
- Organizacija oskrbe, ki vključuje družinske člane

Primeri

- Par pride na pregled zaradi moževe bolezni, ženo skrbi
- Sin pride po zdravila za mamo, ki se je poškodovala
- Sin sprašuje, kako naj neguje umirajočo mamo
- Oče sprašuje za odraslega sina, kaj je s testi jeter
- Mama pride z najstniško hčero, ki jo bolita želodec in glava

HIŠNI ZAŠČITNIK

OPIS: Na stavbah pogosto vidimo motive z nenavadnimi glavami, ki krasijo pročelja. Nekoč so glava predstavljale božanstva ali duhove narave, ki so imeli vlogo zaščitnikov hiše. Iz hiše naj bi odganjali vsakega sovražnika, vsako nesrečo in zle duhove ter pred vsem tem ščitili njene prebivalce, zato so pogosto prikazani kot strašljivi.

Vsaka hiša je imela nekoč relief, kip, sliko ali simbol, ki je bil povezan z njenim zaščitnikom. Ta predmet naj bi bil njegov dom, tukaj naj bi stanoval in opravljal svojo vlogo večnega stražarja. Ni bilo nujno, da je bil dobro viden od spodaj, saj njegov namen ni bil okraševalec. Pomembno je bilo, da dobro štiti hišo.

KRAJ: Relief je na Kranjskem deželnem dvorcu, današnji Univerzi v Ljubljani.

Komunikacija med osebjem DSO in sorodniki

- Formalna organiziranost v DSO je značilna birokratska struktura, formalna (profesionalna) pravila obnašanja in neosebni odnosi
- Družine temeljijo na sorodniških vezeh značilni odnosi so ljubezen, skrb za potrebe članov, stalni kontakt

Problemi DSO

- V DSO je konflikt med domskim osebjem in družinskimi člani razmeroma pogost.
- V DSO formalna institucija prevzame naloge, ki so sicer izvajane v primarni družini (osebna nega) in jih izvaja v obliki neosebni rutinskih delovnih opravil.

Problemi v komunikaciji med družino in osebjem v DSO

- Ovire v komunikaciji
 - Časovne omejitve na strani osebja, zato so interakcije z družinskimi člani hitre in površne
 - Sorodniki neradi povedo svoje predloge ali kritike, ker se bojijo, da bo to negativno vplivalo na oskrbo bolnika/varovanca
 - Osebje in sorodniki lahko prihajajo iz različnih socio-ekonomskih okoliščin in etničnih skupin

Problemi v komunikaciji med družino in osebje v DSO

- Negativni stereotipi, ki jih imajo družine ali osebje druga o drugi:
 - Družine so nezaupljive in so prepričane, da morajo osebje neprestano nadzirati
 - Osebje je prepričano, da ima družina nerealistična pričakovanja glede možnosti oskrbe v DSO
- Družine in osebje so včasih jezo razpoložene druga proti drugi

Problemi v komunikaciji med družino in osebjem v DSO

- Slab odnos z osebjem v DSO je napovednik stresa, anksioznosti in depresije pri družinskih članih
- Je tudi izvor stresa pri osebju DSO

- Spretna komunikacija je zelo pomembna v preprečevanju konfliktov med zaposlenimi v DSO in sorodniki varovancev